

Henkilökohtaisten avustajien palkkaus Kaakkois-Suomen kunnissa

Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa noudatetaan avustajien palkkauksessa lähtökohtaisesti Henkilökohtaisia avustajia koskevaa valtakunnallista työehtosopimusta riippumatta siitä, kuuluuko työnantaja Heta-liittoon (Henkilökohtaisten avustajien työnantajaliitto). Työehtosopimuksen mukaisesti avustajat jaetaan kahteen eri palkkaryhmään työn sisällön perusteella.

Ennen työehtosopimuksen tekemistä työnantajan tulisi tarkistaa, kumpaan palkkaryhmään työntekijä/työntekijät kuuluu. Jos työntekijä kuuluu työnantajan näkemyksen mukaan palkkaryhmään B, tulisi siitä ilmoittaa oman kunnan vammaispalveluun. Ilmoittamisen voi tehdä vapaamuotoisesti tai hyödyntää Heta-liiton lomaketta: <https://heta-liitto.fi/wp-content/uploads/palkkaryhma20.pdf> (1.7.2020 alkaen). Jos avustaja kuuluu palkkaryhmään A, työnantajan ei tarvitse tehdä mitään.

Palkkaryhmän B mukaista palkkaa ei makseta pelkästään työnantajan tai avustajan oman ilmoituksen mukaan, vaan siitä pitää olla kunnan vahvistus.

1.2.2020 voimaantulleen henkilökohtaisia avustajia koskevan valtakunnallisen työehtosopimuksen myötä työntekijöiden palkat nousevat 1.3.2020 alkaen. Korotukset ovat suuruudeltaan 2,1 % palkkaryhmässä A ja 2,2% palkkaryhmässä B. Mikäli palkka ei vähimmäispalkkasuositukseen siirryttäessä nousisi tai nousu olisi A-palkkaryhmään kuuluvan työntekijän kohdalla alle 2,1 % tai B palkkaryhmään kuuluvan työntekijän kohdalla alle 2,2 %, tulee palkkaa nostaa siten, että nousu on vähintään edellä mainittujen prosenttien mukaiset. Tämä tarkoittaa sitä, että myös niiden työntekijöiden, joilla jo lähtökohtaisesti on ollut korkeampi palkka, tuntipalkka nousee.

Palkkataulukko 1.3.2020 alkaen

Kuntayhtymä	Avustajan peruspalkka 1.3.2020 alkaen korotusten jälkeen	
	Palkkaryhmä A	Palkkaryhmä B
Eksote	11,28	12,16
Kymsote	10,98	12,16

Palkkaryhmät 1.7.2020 alkaen

Uuden työehtosopimuksen myötä jako A ja B palkkaryhmiin uudistuu. Uusi palkkaryhmäjako astuu voimaan 1.7.2020. Tähän asti noudatetaan vanhaa palkkaryhmäjakoa (lisätietoa: <https://heta-liitto.fi/tyoehtosopimus/palkkaryhmat/>) eli työntekijän kuuluminen palkkaryhmään A tai B määräytyy edellisen työehtosopimuksen (henkilökohtaisia avustajia koskeva valtakunnallinen työehtosopimus 1.2.2018-31.1.2020) mukaisesti. Uudistetun palkkaryhmäjaon myötä A-palkkaryhmään kuuluminen määräytyy edelleen siten, että työntekijälle maksetaan vähintään palkkaryhmän A mukaista tuntipalkkaa, jos hänen työtehtävänsä eivät ole sellaisia, että ne oikeuttaisivat palkkaryhmän B mukaiseen tuntipalkkaan.

Uuden työehtosopimuksen mukaisesti työntekijälle maksetaan vähintään palkkaryhmän B mukaista tuntipalkkaa, mikäli hänen työtehtäviinsä pysyvästi sisältyy sellaisia vaativia omahoidollisia, kommunikaatioon liittyviä tai muita tehtäviä, jotka työehtosopimuksen neuvotteluosapuolet ovat vahvistaneet palkkaryhmään B kuuluvaksi. Edellytyksenä ei siis enää ole, että työtehtäviin pysyvästi sisältyy sellaisia hoidollisia tehtäviä, jotka vaativat erityistä osaamista tai koulutusta.

B-palkkaryhmään kuuluviksi työtehtäviksi katsotaan 1.7.2020 alkaen myös intiimihygieniasta huolehtiminen sekä eräät kommunikaatiomuodot. B-palkkaryhmään kuuluvien työtehtävien listan perustana on käytetty aikaisemman työehtosopimuksen aikana tehtyä JHL:n ja Hetan yhteiseen tulkintaan perustuvaa listausta B palkkaryhmään kuuluvista esimerkkityötehtävistä. Työehtosopimuksen neuvotteluosapuolet päivittävät palkkaryhmään B kuuluvien tehtävien listaa jatkuvan neuvottelun periaatteen mukaisesti.

Työtehtävän pysyvyyttä arvioidaan aina tapaus- ja työntekijäkohtaisesti. Työtehtävän ei tarvitse toistua päivittäin tai viikoittain kyseisen työntekijän kohdalla, jotta pysyvyysedellytys täyttyisi.

B-palkkaryhmään kuuluvia työtehtäviä 1.7.2020 alkaen ovat:

- Työntekijän suorittama katetrointi
- Lääkkeiden itsenäinen jakaminen
 - o Jos työnantaja valvoo työntekijän tekemän lääkkeiden jaon ja on vastuussa siitä, ei kyseessä ole itsenäinen lääkkeiden jakaminen eikä näin ollen palkkaryhmän B mukainen työtehtävä. Työnantajan valvomisella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että hän pystyy itse varmistumaan, mitä lääkettä otetaan ja kuinka paljon, tai miten lääkkeet asetetaan dosettiin.
 - o Jos työntekijä suorittaa lääkkeiden jakamisen eli käytännössä ottaa lääkkeet paketista ja laittaa ne avustettavan henkilön saataville esimerkiksi dosettiin, ilman että työnantaja tätä valvoo, on kyse lähtökohtaisesti palkkaryhmän B mukaisesta työtehtävästä.
- Pistoksena annettavat lääkkeet
 - o Työntekijä annostelee insuliinin tai muun lääkkeen ja suorittaa sen pistämisen.
- Vaativa haavanhoito
 - o esimerkiksi pysyvä tai toistuva painehaavanhoito.

- Hengityskoneen käytössä avustaminen
 - o Lähtökohtaisesti hengityskoneen käytössä avustaminen on palkkaryhmän B mukainen työtehtävä. Jos työnantaja kuitenkin pystyy asentamaan hengityslaitteen liitännän (maskin), ei kyseessä ole palkkaryhmään B kuuluva työtehtävä, vaikka hengityslaitte tukisi kokonaisvaltaisesti hengitystä ja pysyvyyssedellytys täytyisi.
 - o Uniapnean ylipainehengityshoito ei ole palkkaryhmään B kuuluva työtehtävä, vaikka pysyvyyssedellytys täytyisi.
- Cystofix (suprapubinen katetri)
 - o Pelkkä virtsankeräyspussin tyhjentäminen tai vaihtaminen on palkkaryhmään A kuuluva työtehtävä.
- Avanteet
 - o Työntekijän työtehtäviin kuuluu avannepussin tyhjentäminen ja avanteen pohjalevyn vaihtaminen.
- PEG-ruokintaletku
 - o Ravinnonsiirtoletkun liittäminen ravintoliuospulloon tai -pussiin tai ravintoliuoksen tiputusnopeuden säätäminen eivät lähtökohdiltaan ole palkkaryhmän B mukaisia työtehtäviä. Myöskään letkun huuhtelu ei ole lähtökohtaisesti palkkaryhmään B kuuluva työtehtävä.
 - o Jos työntekijän pysyvänä työtehtävänä on PEG-letkun vaihtaminen, on kyse palkkaryhmän B mukaisesta työtehtävästä.
- Suolen toimintaan ja tyhjennykseen liittyvät toimenpiteet
 - o esimerkiksi tuseeraus tai suolen toimittaminen peräpuikolla tai pienoisperäruiskeella
- Puhetulkkaus, taktiilin, viittomakielen tai pistekirjoituksen käyttäminen
 - o Työntekijän päivittäisiin työtehtäviin kuuluu puhetulkkauksen taktiilin, pistekirjoituksen tai viittomakielen käyttäminen ja edellä mainitut kommunikaation taidot toimivat avun saajan kommunikoinnin edellytyksenä.
- Intiimihygieniä
 - o genitaalialueiden puhtaanapito tai vastaavat tehtävät, jotka edellyttävät välitöntä kosketusta genitaalialueisiin.

Työnantajan on työ sopimuslain mukaan kohdeltava työntekijöitä tasapuolisesti, jollei siitä poikkeaminen ole työntekijöiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua. Lähtökohtana on, että työntekijöille maksetaan samaa palkkaa, jos he tekevät samoja työtehtäviä. Saman työnantajan eri työntekijöillä voi olla erisuuruiset palkat, jos heillä on erilainen työkokemus tai jos he kuuluvat eri palkkaryhmiin.

Epäselvissä tilanteissa työnantajan tulee olla yhteydessä Heta - Henkilökohtaisten avustajien työnantajien liitto ry:hyn tai Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:hyn.

Katso tarkemmin Heta-liiton sivuilta www.heta-liitto.fi -> Työehtosopimus -> Palkkaryhmät

Kokemuslisä

Työsuhteen alussa tai kokemuslisän kertymisen yhteydessä työntekijä on velvollinen työtodistuksin tai muutoin kirjallisesti osoittamaan työnantajalle muista työsuhteista hyväksi laskettavan kokemuksen. Ilmoitus henkilökohtaisen avustajan kokemuslisästä toimitetaan tilitoimistoon. Apuna voi käyttää Heta-liiton lomaketta, jonka työnantaja ja työntekijä yhdessä täyttävät. Lomake löytyy Heta-liiton sivuilta www.heta-liitto.fi -> Työehtosopimus -> Lomakkeet tai suora linkki <https://heta-liitto.fi/wp-content/uploads/kokemuslisa.pdf>. Huom! Työtodistusten kopioita ei lähetetä tilitoimistoon.

Kokemuslisäkuukausien kertymisestä kannattaa pitää kirjaa, koska tällöin on helppo huolehtia ja tarvittaessa ilmoittaa palkanlaskijalle, milloin yhden, kolmen, viiden tai kahdeksan vuoden raja täyttyy.

Epäselvissä tapauksissa työnantajan/avustajan/tilitoimiston tulee olla yhteydessä kunnan vammaispalvelutoimistoon.

Henkilökohtaiseen apuun verrattavaa työtä on useimmiten esimerkiksi lähihoitajan, sairaanhoitajan, kotipalvelun työntekijän, koulu- ja päiväkotiaavustajan, hoiva-avustajan, sosiaali- ja terveysalan ohjaajan tai laitoshuoltajan työ.

Kokemuslisät 1.3.2020 alkaen

Kokemuslisää kertyy henkilökohtaisena avustajana tai niihin verrattavissa tehtävissä tehdystä työstä kuukausikohtaisesti. Yhden kuukauden työskentely voi kuitenkin kerryttää kokemuslisää vain yhdellä kuukaudella.

Työntekijän työehtosopimuksen mukainen tuntipalkka nousee 12 (1 vuosi), 36 (3 vuotta), 60 (5 vuotta) ja 96 (8 vuotta) kokemuslisään oikeuttavan työskentelykuukauden jälkeen (1,25 %). Työntekijän senhetkiseen tuntipalkkaan tehdään aina 1,25 prosentin suuruinen kokemuslisän korotus hänen siirtyessään seuraavaan kokemuslisäluokkaan.

Kokemuslisään oikeuttavaksi työskentelyksi katsotaan ne henkilökohtaisena avustajana tai niihin verrattavissa tehtävissä tehdyt työskentelykuukaudet, joina työntekijä on työskennellyt yhteensä vähintään 35 tuntia tai 14 työpäivää yhdessä tai useammassa työsuhteessa. Henkilökohtaisena avustajana tehty työ huomioidaan kokemuslisään oikeuttavaksi työskentelyksi sekä palkkaryhmässä A että B riippumatta siitä, kumman palkkaryhmän mukaisia työtehtäviä työntekijä on henkilökohtaisena avustajana aiemmin tehnyt. Henkilökohtaiseen avustamiseen verrattavissa tehtävissä sen sijaan verrataan aikaisempia työtehtäviä nykyisiin työtehtäviin.

Avustajan kokemuslisät 01.03.2020 alkaen (sovelletaan vain uusiin työsuhteisiin)			1. Kokemuslisä (12kk)	2. Kokemuslisä (36kk)	3. Kokemuslisä (60kk)	4. Kokemuslisä (96kk)
Kuntayhtymä	Palkkaryhmä	Peruspalkka €				
Eksote	Palkkaryhmä A	11,28	11,42	11,57	11,71	11,86
Eksote	Palkkaryhmä B	12,16	12,31	12,47	12,62	12,78
Kymsote	Palkkaryhmä A	10,98	11,11	11,25	11,39	11,53
Kymsote	Palkkaryhmä B	12,16	12,31	12,47	12,62	12,78

Palkan merkitseminen työsopimukseen

Avustajan palkan perusteena on tuntipalkka (palkkaryhmä A tai B), joka merkitään työsopimukseen. Palkkaryhmän B mukaista palkkaa ei makseta pelkästään työnantajan tai avustajan oman ilmoituksen mukaan, vaan siitä pitää olla kunnan vahvistus.

Uudet työntekijät merkitsevät kyseisen kunnan peruspalkan työsopimukseen ja hakevat kokemuslisää (ks. Kokemuslisät).

Työsopimusmalli löytyy: www.socom.fi/henkka -> Työnantajalle -> Avustajan työsopimuslomake

Palkanmaksupäivät

Tiltoimisto hoitaa avustajien palkanlaskennan. Avustaja ja työnantaja sopivat työsopimuksessa, maksetaanko palkka kerran vai kaksi kertaa kuukaudessa. Palkkakausi on kuukauden 1.–15. päivä (palkka maksetaan saman kuun viimeinen päivä), 16. – viimeinen päivä (palkka maksetaan seuraavan kuun 15. päivä) tai 1. – viimeinen päivä (palkka maksetaan seuraavan kuun 15. päivä).

Sähköinen Oima.fi-palvelu

Työnantaja ja työntekijä voivat ottaa käyttöön sähköisen Oima.fi-palvelun. Palvelu edellyttää, että työnantajalla ja työntekijällä on käytettävissä tietokone tai mobiililaitte sekä pankkitunnukset tai mobiilivarmenne. Lisätietoa palvelusta: www.oima.fi/palkat -> Sähköisen palvelun käyttöönotto, palkat@oima.fi ja puhelin 040 1698 100.

Tuntilistan täyttöohje löytyy: www.socom.fi/henkka -> Työnantajalle -> Tuntilistan täyttö- ja lähetysohje

Sunnuntaityö

Sunnuntaityöstä, jolla tarkoitetaan sunnuntaina, uudenvuodenpäivänä, loppiaisena, pitkäperjantaina, pääsiäislauantaina, 2. pääsiäispäivänä, vapunpäivänä, helatorstaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, pyhäinpäivänä, itsenäisyyspäivänä, jouluaattona, joulupäivänä ja tapaninpäivänä tehtyä työtä, maksetaan sunnuntaityökorotuksena tehdyiltä tunneilta 100 %:lla korotettu perustuntipalkka. Sunnuntaityö alkaa sunnuntaina klo 00.00 ja päättyy klo 24.00.

Lauantaityö

Lauantaina tehdyiltä tunneilta maksetaan 25 %:lla korotettu perustuntipalkka. Lauantaityökorotusta ei makseta silloin, jos samalta ajalta maksetaan sunnuntaityökorotus.

Iltatyö

Kello 18.00 ja 23.00 välisenä aikana tehdystä työstä maksetaan iltatyökorvauksena 15 %:lla korotettu perustuntipalkka.

Yötyö

Yötyötä on työ, jota tehdään kello 23:n ja 6 välisenä aikana. Yötyötä saadaan teettää silloin, kun avustamisen tarvetta on myös yöaikaan. Yötyöstä maksetaan yötyökorvauksena 30 %:lla korotettu perustuntipalkka.

Arkipyhät

Pitkäperjantai, toinen pääsiäispäivä, juhannusaatto sekä muuksi päiväksi kuin lauantaksi tai sunnuntaiksi sattuva vapunpäivä, itsenäisyyspäivä, jouluaatto, joulupäivä, tapaninpäivä ja uudenvuodenpäivä ovat ylimääräisiä palkallisia vapaapäiviä.

Jos yllä mainittuja päiviä ei ole voitu antaa työntekijälle vapaaksi, maksetaan arkipyhäpäivänä tehdyiltä työtunneilta normaalin kuukausi- tai tuntipalkan lisäksi kaksinkertainen tuntipalkka, joka sisältää arkipyhäkorvauksen vapaapäivän menetyksestä sekä sunnuntaityökorvauksen.

Palkalliseen arkipyhävapaaseen ja arkipyhäkorvaukseen on oikeutettu työntekijä, jonka työsuhde kestää vähintään kaksi viikkoa tai tarvittaessa töihin kutsuttava työntekijä, jonka arkipyhän sisältämä työjakso kestää vähintään kaksi viikkoa.

Vuosiloman, sairausloman tai muun sovitun palkallisen vapaan sisään jäävä arkipyhä ei oikeuta ylimääräiseen palkalliseen vapaapäivään tai arkipyhäkorvaukseen.

Soveltamisohje: Työehtosopimuksen mukainen arkipyhä ei kuitenkaan kuluta vuosilomapäivää.

Soveltamisohje: Jos työntekijä on sairauslomalla arkipyhän, joka olisi ollut hänelle työvuoroluettelon mukaan työvuoro, maksetaan hänelle tältä päivältä normaali tuntipalkka.

Työvuoroluettelon laadinnassa ja lisä- ja ylitöitä laskettaessa kukin vapaana annettu arkipyhä vastaa tuntimäärältään työntekijän keskimääräistä päivittäistä työaika (sovittu viikkotyöaika jaettuna 5:llä).

Katso tarkemmin www.heta-liitto.fi -> Työehtosopimus